

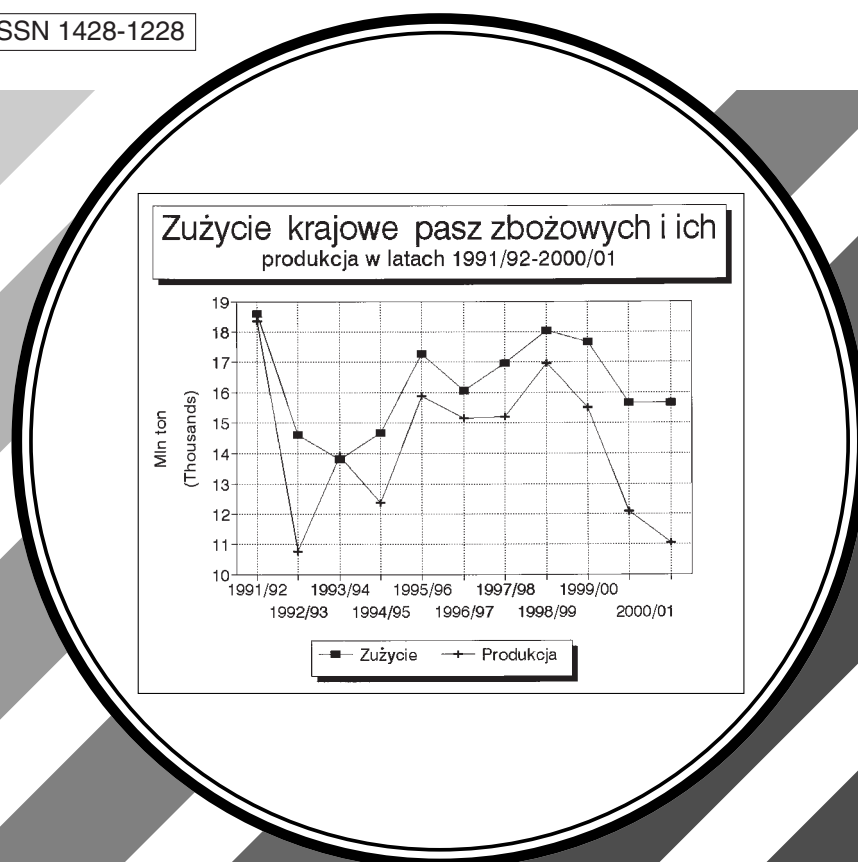

RYNEK PASZ

stan i perspektywy

ISSN 1428-1228

**RAPORTY
RYNKOWE**

PAŹDZIERNIK 2000

Spis treści

REASUMPCJA

- I. Uwarunkowania makroekonomiczne
 - II. Krajowa produkcja surowców paszowych – *M. Kisiel, W. Dzwonkowski*
 - III. Popyt krajowy na surowce paszowe – *M. Kisiel, W. Dzwonkowski, M. Wigier*
 - IV. Handel zagraniczny surowcami paszowymi – *W. Łopaciuk, W. Dzwonkowski*
 - V. Sytuacja na światowych rynkach surowców paszowych – *M. Kisiel, J. Burakiewicz*
 - VI. Ceny krajowe podstawowych surowców paszowych i pasz przemysłowych
– M. Kisiel, J. Burakiewicz, W. Dzwonkowski
- Aneks

**Przy publikowaniu fragmentów raportu oraz informacji i danych liczbowych
prosimy o podanie źródła.**

Raport przygotowano w Zakładzie Badań Rynkowych IERiGŻ
Świętokrzyska 20, 00-950 Warszawa
Kierownik Zakładu – prof. dr hab. Jan Małkowski, tel: 827-36-64

AUTORZY:

dr Michał Kisiel

• IERiGŻ •

Tel.: (0 22) 826-50-31 wew. 551

dr Jan Burakiewicz

• IERiGŻ •

Tel.: (0 22) 826-50-31 wew. 551

mgr Wiesław Dzwonkowski

• IERiGŻ •

Tel.: (0 22) 826-50-31 wew. 616

mgr Wiesław Łopaciuk

• IERiGŻ •

Tel.: (0 22) 826-50-31 wew. 719

mgr Marek Wigier

• IERiGŻ •

Tel.: (0 22) 826-50-31 wew. 438

Raport zatwierdziła w dniu 19.09.2000 r. Rada Rolniczych Analiz Ekonomicznych w składzie:
Zdzisław Adamczyk, Marian Brzóska (sekretarz), Tadeusz Chrościcki, Eugeniusz Gorzelak, Teresa Jabłońska-Urbaniak, Wojciech Józwiak,
Ryszard Kreft, Ewa Król-Pol, Jan Małkowski, Krzysztof Materko, Bożena Nowicka, Roman Urban, Maria Zwolińska (przewodnicząca).
Kolejny raport wydany będzie w kwietniu 2001 r.

W serii Raporty Rynkowe w najbliższym czasie ukążą się:

1. Rynek mięsa /19/ • październik 2000,
2. Rynek drobiu i jaj /18/ • październik 2000,
3. Rynek ziemniaka /18/ • październik 2000,
4. Rynek zbóż /19/ • październik 2000,
5. Rynek rzepaku /18/ • listopad 2000,
6. Rynek mleka /19/ • listopad 2000,
7. Rynek owoców i warzyw /17/ • listopad 2000,
8. Rynek cukru /18/ • grudzień 2000,
9. Popyt na żywność /1/ • grudzień 2000,
10. Handel zagraniczny produktami rolno-spożywczymi /12/ • grudzień 2000,
11. Rynek środków produkcji i usług dla rolnictwa /19/ • marzec 2001,
12. Rynek pasz /9/ • kwiecień 2001,
13. Rynek ziemi rolniczej /4/ • czerwiec 2001.

POPYT NA ŻYWNOŚĆ

Od grudnia 2000 roku rozpoczynamy systematyczne publikowanie raportu dotyczącego wyłącznie popytu na żywność. Raport zawierał będzie dokładną informację o dotychczasowych i przewidywanych kierunkach rozwoju popytu na podstawowe grupy produktów spożywczych. Autorzy zaprezentują w nim szczegółową analizę aktualnego poziomu i struktury konsumpcji żywności w Polsce oraz determinujących ją czynników i uwarunkowań o charakterze makro- i mikroekonomicznym.

SUMMARY

The production of concentrated feed stuff (energetic and protein) for the 2000/01 season is forecast to vary between 13.6-14.5 mill tons in terms of grain units (GU), versus about 18 mill tons of GU in the 1999/00. The production only slightly exceeds disastrous level recorded in the 1992/93 season. Deep decline in the production was caused mainly by decrease of grain feed stuff production (feed grain and domestic milling by products) that declined as it is assessed by some 20-26 %. Accordingly decline in high-protein feed stuff production by some 7% to approx. 1.1 mill tons of GU is likely to occur. The regress in grain feed stuff production resulted from poor crops of grains while the drop in high-protein feed production was caused by decline in the crops of legumes and rapeseed (which will be mirrored in the reduction of exports as well as in limited processing and decline in rape meal production).

Low level of domestic grain crops goes in line with a 27,5 % reduction of opening stocks, which may reduce total supply of grain from domestic sources (opening stocks plus current crops) by 15-18 %. In the 2000/01 season the supply is forecast to range between 23.6-24.7 mill tons versus 28.9 mill tons in the previous season. The supply of typical feed grains is assessed to be by 17-21% lower, of which: barley by - 16-20%, rye - 19-23% and 10-13% in case of wheat.

Following a 1% decline in the season of 1999/00, the capacity of domestic concentrate feed market^[1] in the 2000/01 season will substantially decline due to projected deepening of a downward trend in livestock production (especially hog production). It is assessed that domestic use of concentrated feed stuff amounting to almost 21.8 mill ton GU in the 1999/00 season, will decline by about 9% to 19.8 mill tons in the current season, which

would be at the level observed four years ago. The use of grain feed stuff is expected to decline by about 10%, with a slight increase in their use in a form of manufactured feed mixes. It will be accompanied by a 3-4% decline in the use of high protein feeds caused mainly by weakening demand for high protein concentrates. The use of oilmeals is to remain unchanged while the use of legumes and animal meals will decline by 15 and 2% respectively.

Demand for industrially manufactured feeds in the 1999/00 season declined for the second time in row, which this time resulted in decline in their production by 2.5%. Decline of production has been recorded in feed mixes as well as in high protein concentrates, with significant decrease of the production of feeds for hogs and a slight increase in the production of feeds for poultry. The production of manufactures feeds for other animals was also higher than in the previous year. Decline in the production of industrially manufactured feeds concerned mainly large-scale enterprises while small feed-mixing units increased their output.

The production of manufactured feeds in the year 2000 is likely to increase by 2% and reach approx. 4.0 mill tons. The increase would particularly concern poultry feeds, while the production of those for hogs as well as of high-protein concentrates would decline by 3 and 6-7% respectively.

Following the relative stability over the period of 1997/98-1999/00, sharp rise in imports of feed components is likely to take place in the season of 2000/01. The import volume, estimated in the season of 1999/00 at 2.6 mill tons of GU in the current season may increase to by 43% to 3.7 mill tons of GU. The imports of grain feed stuff (feed grain and milling by products), is likely to increase even

2.5 times as compared to the season of 1999/00. After a moderate increase observed in the previous season the imports of high-protein feed components and animal meals will decline by 2.5 and 3.0% respectively.

Simultaneously decline on exports of feed components is expected. Rape and animal meal exports will decline substantially and grain feed stuff export is projected to shrink to slight quantities. Therefore total export volume of feed stuff may be reduced by even 14%. In the conditions of sharp rise in imports along with decline in exports and increasing import prices, overall balance of foreign trade in feed stuff in the season of 2000/01 will probably close up with increased deficit.

Upward price movements as regards particular components for compound feed and concentrate production prevailed on domestic market in the season of 1999/00. Due to persisting shortages the price rises of grain and imported high-protein feed components - oilmeals (soy and rape) as well as animal meals - were the main features of that season.

There are no reason to believe that the price situation on the market of feed components will improve during the current season. Contrary to that in 2000/01 the upward price movements on the domestic market are expected to get stronger. There are several factors that are likely to support upward trends in the costs of purchase of imported feed components. Among them the most important are: rise in transaction prices and freight costs, possible further devaluation of PLN versus USD, skyrocketing of fuel prices and the costs of distribution on domestic market.

¹ capacity of domestic feed market is measured in terms of total use of grain feed stuff (including grain meals and bran) and high protein feed stuff (oilmeals, legumes and animal meals)

Produkcja głównych rodzajów pasz treściwych (energetycznych i białkowych) w sezonie 2000/01 szacowana jest na około 13.6-14.5 mln ton j. zb., wobec około 18 mln ton w r. 1999/00 i tylko nieznacznie przekracza poziom z klęskowego sezonu 1992/93. Głęboki regres w produkcji przypisać należy głównie spadkowi produkcji **pasz zbożowych** (ziarna paszowego i produktów ubocznych przemiałów konsumpcyjnych z ziarna krajowego), który, jak się ocenia, wyniósł w granicach 20-26%. Zapowiada się zarazem około 7% spadek (do 1.1 mln ton j. zb.) produkcji **surowców wysokobiałkowych**. O regresie w produkcji pasz zbożowych przesądził nieurodzaj zbóż, natomiast do obniżenia produkcji surowców wysokobiałkowych przyczynił się spadek zbiorów nasion strączkowych oraz rzepaku (który skutkować będzie przede wszystkim redukcją jego eksportu ale również ograniczeniem rozmiarów przerobu tego ziarna i spadkiem produkcji śruty rzepakowej)

Regres krajowych zbiorów zbiega się z ponad 27% redukcją początkowych zapasów zbóż co może skutkować 15-19% spadkiem **globalnej podaży zbóż ze źródeł krajowych** (mierzonej łączną wielkością zapasów i zbiorów). W sezonie 2000/01 podaż ta może wynieść zaledwie 24.5-23.4 mln ton wobec 28.9 mln ton w sezonie poprzednim. Liczyć się należy z 19-23% spadkiem podaży zbóż typowo paszowych (w tym 23-27% jęczmienia i 19-23% żyta) oraz 18-27% redukcją podaży pszenicy.

Chłonność krajowego rynku pasz treściwych¹, która w roku 1999/00 zmniejszyła się o około 1%, w sezonie 2000/01 na skutek przewidywanego pogłębiania się spadkowych tendencji w produkcji zwierzęcej (zwłaszcza w chowie trzody chlewnej) ulegnie dalszemu, tym razem drastycznemu ograniczeniu. Zużycie krajowe tych pasz, wynoszące w sezonie 1999/00 około 21.8 mln ton j. zb., w sezonie bieżącym może zmaleć o około 9% do 19.8 mln ton, tj. do poziomu sprzed czterech lat. Spodziewać się należy około 10% spadku zużycia pasz zbożowych, przy nieznacznym zwiększe-

niu ich spasanania w formie przemysłowych mieszanek paszowych. Towarzyszyć temu będzie 3-4% spadek zużycia surowców wysokobiałkowych, uwarunkowany głównie redukcją popytu na koncentraty wysokobiałkowe. Na poziomie ubiegłego sezonu pozostanie prawdopodobnie zużycie śrut nasion oleistych, zmniejszy się natomiast zużycie nasion roślin strączkowych (o ponad 15%) oraz mączek pochodzenia zwierzęcego (o nieco ponad 2%).

Sezon 1999/00 jest już drugim z kolei, w którym nastąpił spadek popytu na **pasze przemysłowe**, skutkujący tym razem 2.5% redukcją ich produkcji. Obniżyła się zarówno produkcja mieszanek średniobiałkowych, jak i koncentratów wysokobiałkowych, przy czym odnotowano znaczący spadek produkcji pasz dla trzody i niewielki wzrost produkcji pasz dla drobiu. Wyższa była również produkcja pasz przemysłowych dla innych gatunków zwierząt.

Spadek produkcji pasz przemysłowych miał miejsce głównie w dużych zakładach przemysłu paszowego podczas gdy małe mieszalnie odnotowały niewielki przyrost produkcji.

Ocenia się, że produkcja pasz przemysłowych w r. 2000 może wynieść około 4 mln ton, tj. powiększyć się o około 2%. Dotyczy to głównie pasz drobiowych, natomiast o około 3% zmniejszy się może produkcja mieszanek paszowych dla trzody i o 6-7% produkcja koncentratów wysokobiałkowych.

Po okresie względnej stabilizacji w latach 1997/98-1999/00, w sezonie 2000/01 dojdzie prawdopodobnie do gwałtownego wzrostu **importu surowców paszowych**. Jego rozmiary oceniane w sezonie 1999/00 na około 2.6 mln ton j. zb. w sezonie bieżącym mogą zwiększyć się do 3.7 mln ton, tj. o około 43%. Dotyczy to głównie importu zbożowych surowców paszowych (ziarna zbóż i produktów ubocznych jego przerobu), którego wolumen może powiększyć się nawet 2.5-krotnie. Po umiarkowanym wzroście zarejestrowanym w sezonie 1999/00 w relatywnie niewielkim stopniu (o około 2.5%) zmniejszy się natomiast import surowców wysokobiałkowych. O 2% może być zredukowany import śrut

oleistych a o 3% mączek pochodzenia zwierzęcego.

Równocześnie liczyć się należy z możliwością zmniejszenia się wolumenu **eksportu surowców paszowych**. Znacząco obniży się eksport śrut rzepakowych i mączek pochodzenia zwierzęcego oraz do znikomych ilości ograniczy się eksport zbożowych surowców paszowych, co w ostatecznym rozrachunku skutkować może 14% redukcją łącznego eksportu surowców paszowych. W warunkach silnego wzrostu wolumenu importu idącego w parze ze spadkiem eksportu oraz rosnących cen w transakcjach importowych ogólny bilans zagranicznych obrotów handlowych surowcami paszowymi w sezonie 2000/01 prawdopodobnie zamknie się znacząco powiększonym deficytem.

W sezonie 1999/00 na rynku krajowym dominowały **zwyżkowe ruchy cen** poszczególnych komponentów do produkcji mieszanek i koncentratów wykorzystywanych przez przemysł paszowy. Ze względu na występujące niedobory podaży, sezon ten, upłynął pod znakiem wzrostu cen zbóż oraz cen importowanych komponentów wysokobiałkowych, zarówno śrut nasion oleistych (sojowych i rzepakowych), jak i mączek pochodzenia zwierzęcego.

Nic nie wskazuje na to by w bieżącym sezonie sytuacja cenowa na rynku surowców paszowych uległa poprawie. Wręcz przeciwnie w r. 2000/01 liczyć się należy ze znaczącym wzmocnieniem zwyżkowych tendencji cen zbóż na rynku krajowym, a wiele wskazuje na to, że dojdzie również do wzrostu kosztów zakupu surowców importowanych, z powodu wzrostu ich cen transakcyjnych i kosztów frachtu morskiego, możliwej dalszej dewaluacji złotego w relacji do USD, oraz wzrostu cen paliw i kosztów dystrybucji.

¹ Chłonność krajowego rynku pasz treściwych, mierzona jest wielkością łącznego krajowego zużycia pasz zbożowych (zbóż oraz śrut zbożowych i otrąb) i wysokobiałkowych surowców paszowych (śrut nasion oleistych, strączkowych pastewnych, mączek pochodzenia zwierzęcego).